

Anna Zubrycka

Streszczenie rozprawy doktorskiej
„Ochrona osób fizycznych w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych w monitoringu wizyjnym”

Przetwarzanie danych osobowych ma służyć ludzkości a rozwój nowych technologii sprawia, że pojawiają się nowe możliwości, m.in. związane z prowadzeniem monitoringu wizyjnego, po raz pierwszy wykorzystanego w Polsce ćwierć wieku temu. Dla wykorzystania związanych z nim szans i redukcji zagrożeń powinno zmieniać się prawo.

Kompleksowa regulacja monitoringu wizyjnego była w Polsce w ostatniej dekadzie postulowana zarówno przez organy publiczne i organizacje pozarządowe jak i doktrynę prawa. Dostrzegano rosnące zagrożenia związane z przetwarzaniem danych osobowych przez systemy monitoringu wizyjnego, jednak prace legislacyjne objęły jedynie dwukrotne przygotowanie projektów założeń do ustawy i nie były kontynuowane. Reformujący prawo unijne Traktat z Lizbony wywarł istotny wpływ na kształt regulacji ochrony danych osobowych, pozwalając na jej ujednoczenie we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej, co wykluczyło możliwość całościowej regulacji monitoringu w prawie krajowym.

Wstępna analiza wskazywała, że wielopoziomowa regulacja prawna powinna zapewniać ochronę osób fizycznych w związku z przetwarzaniem ich danych, m.in. poprzez przyznanie im prawa dostępu do swoich danych, ale korzystanie z tego podstawowego prawa może napotykać na trudności. Dla wypełnienia luki poznawczej w zakresie rozproszonej regulacji monitorowania za pomocą kamer zastosowano zatem ujęcie funkcjonalne. Uwzględnianie w badaniach zarówno stanu normatywnie postulowanego jak i realnie obserwowanego, zwiększać może ich praktyczną przydatność dla ochrony danych w zakresie monitoringu wizyjnego.

W tym celu w pierwszej kolejności dokonano przeglądu przyjętych regulacji monitoringu wizyjnego w kontekście przetwarzania danych osobowych wszystkich 30 państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Przeprowadzono także badania skuteczności prawa dostępu do danych i uzyskania ich kopii, zagwarantowanego w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.4.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)(Dz. Urz. UE L 119 z 4.5.2016 r., s. 1 ze zm.) dla potwierdzenia lub falsyfikacji ogólnej tezy, że w ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych w ramach monitoringu wizyjnego istotne znaczenie ma realizacja prawa dostępu i uzyskania kopii nagrań oraz wykorzystanie technik ich anonimizacji. Skonkretyzowano uwagi de lege lata i postulaty de lege ferenda. Szczegółowe hipotezy badawcze weryfikowano w kolejnych rozdziałach pracy.

Rozdział pierwszy prezentuje rys historyczny regulacji ochrony danych osób fizycznych i zmiany jej struktury i ewolucji pojęć będące następstwem europeizacji prawa.

Rozdział drugi zawiera analizę wypracowanych przez doktrynę prawa definicji monitorowania. Dokonano także przeglądu regulacji szczególnych monitorowania i tych zawartych w krajowych ustawach o ochronie danych osobowych wszystkich 30 państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Szczególnej analizie poddano polską, sektorową regulację monitoringu zawartą w blisko 50 aktach prawnych.

W rozdziale trzecim, przanalizowano definicje przetwarzania danych w kontekście monitoringu wizyjnego a także anonimizacji i pseudonimizacji jako środków służących ochronie tych danych. Dokonano także przeglądu decyzji europejskich organów nadzorczych stwierdzających uchybienia w związku z prowadzeniem monitoringu wizyjnego przez administratorów danych.

W rozdziale czwartym poddano analizie funkcje monitoringu wizyjnego, pojmowane według socjologii administracji, jako zorientowane na określony cel działania normatywnie postulowane i realnie obserwowane. Zaprojektowano i przeprowadzono badania skuteczności prawa dostępu osób fizycznych do własnych danych przetwarzanych w związku z monitorowaniem za pomocą kamer. Uwzględniając dorobek doktryny i wyniki badań sformułowano model realizacji wniosku o dostęp do danych przetwarzanych przez systemy

monitorowania, który może zostać wykorzystany w praktyce przez podmioty stosujące monitoring wizyjny.

Rozprawę kończą podsumowanie i wnioski, które wynikają z ustaleń teoretycznych, badań prawnoporównawczych regulacji monitorowania w państwach należących do EOG, a także badań empirycznych, potwierdzające ogólną tezę. Sformułowano uwagi *de lege lata* dotyczące obowiązującej regulacji sektorowej monitoringu wizyjnego i *de lege ferenda* dla możliwości regulacji monitoringu wizyjnego lub branżowych kodeksów dobrych praktyk. Wskazano także obszary wymagające dalszych badań.

W badaniach zastosowano prawnicze metody badań, głównie metodę dogmatyczną, poddając analizie prawodawstwo, orzecznictwo i dorobek doktryny. Wykorzystano także pomocniczo metodę historyczną w badaniu decyzji i zaleceń unijnych organów nadzorczych w zakresie ochrony danych osobowych oraz metodę porównawczą w badaniu regulacji monitorowania w krajach europejskiego obszaru gospodarczego. W analizie skuteczności prawa dostępu do danych z monitoringu wykorzystano metodę empiryczną.